

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت
دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

استاندارد آموزش شغل

صدف دوز

گروه شغلی

صنایع دستی (دوخت های سنتی)

کد ملی آموزش شغل

۷	۳	۱	۸	۲	۰	۸	۱	۰	۵	۰	۰	۰	۰	۱
Isco-۰۸				سطح مهارت	شناسه گروه			شناسه شغل			شناسه شایستگی			نسخه

۱/۵/۹۵/۱/۱
۷-۹۵/۹۵/۱/۱

تاریخ تدوین استاندارد: ۱۳۹۰/۹/۱



نظارت بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی

کد ملی شناسایی آموزش شغل: ۷-۹۵/۷۵/۱/۱

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی رشته صنایع دستی (دوخت های سنتی) :
فاطمه عرفانی کارشناس ارشد صنایع دستی- رئیس اداره آموزش معاونت صنایع دستی سازمان میراث فرهنگی
- صدیقه رضاخواه : کارشناس مسئول گروه صنایع دستی و هنر

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد آموزش شغل :
- دفتر طرح و برنامه های درسی
-

فرآیند اصلاح و بازنگری :
-
-

آدرس دفتر طرح و برنامه های درسی

تهران - خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالی ، نبش خیابان نصرت ، ساختمان شماره ۲ ، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور ، پلاک

۲۵۹

تلفن ۹ - ۶۶۵۶۹۹۰۰

دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷

آدرس الکترونیکی : Barnamehdarci@yahoo.com



تهیه کنندگان استاندارد آموزش شغل شایستگی

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	شغل و سمت	سابقه کار مرتبط	آدرس ، تلفن و ایمیل
۱	نسرين كارداني اصفهانى	ديپلم	ديپلم	مدیر، مربی، مومسس آموزشگاه-عضو هیات انجمن صنفی	۱۴ سال	تلفن ثابت : ۰۳۱۱-۲۶۵۰۳۵۶ تلفن همراه : ۰۹۱۳۲۲۵۵۲۲۴ ایمیل : info@kardani- homa.com آدرس :
۲	فاطمه عرفانی	لیسانس	صنایع دستی	سازمان صنایع دستی	۲۱ سال	تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۳	خورشید ولی شریف آباد	دیپلم	صنایع دستی	سازمان صنایع دستی	۲۰ سال	تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۴	صدیقه رضاخواه	لیسانس	شیمی	مسئول گروه صنایع دستی و هنر	۲۰ سال	تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :



تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود.

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل .

نام یک شغل :

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود .

شرح شغل :

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل ، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی ، مسئولیت ها ، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل .

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی .

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود .

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود.(مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی گردد).

ارزشیابی :

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر ، که شامل سه بخش عملی ، کتبی عملی و اخلاق حرفه‌ای خواهد بود .

صلاحیت حرفه ای مربیان :

حداقل توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود .

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد .

دانش :

حداقل مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی . که می تواند شامل علوم پایه (ریاضی ، فیزیک ، شیمی ، زیست شناسی) ، تکنولوژی و زبان فنی باشد .

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی . معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود .

نگرشی :

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد .

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود .



نام استاندارد آموزش شغل:
صدف دوز
شرح استاندارد آموزش شغل :
صدف دوزی انجام دوخت قطعات صدف و حلزون در اشکال متفاوت بر روی پارچه و نوارهای براق می باشد و وظایفی از قبیل انتخاب طرح، هماهنگی مواد تزئینی با صدف و نیز انطباق آن و نوع کاربرد، را در بردارد این هنر با مشاغل همچون تولید کنندگان البسه سنتی و... در ارتباط باشد.
ویژگی های کارآموز ورودی :
حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره راهنمایی حداقل توانایی جسمی و ذهنی : سلامت کامل جسمانی و روانی مهارت های پیش نیاز : ندارد
طول دوره آموزش :
طول دوره آموزش : ۷۴ ساعت - زمان آموزش نظری : ۱۵ ساعت - زمان آموزش عملی : ۵۹ ساعت - زمان کارورزی : - ساعت - زمان پروژه : - ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)
- کتبی : ۲۵٪ - عملی : ۶۵٪ - اخلاق حرفه ای : ۱۰٪
صلاحیت های حرفه ای مربیان :
فوق دیپلم صنایع دستی با ۴ سال سابقه کار مرتبط دیپلم با ۸ سال سابقه کار مرتبط



* تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :

نصب انواع صدفهای ریز و درشت، گوش ماهی و غیره بر روی لباس، کمر بند، چشم زخم، تابلو و غیره با ایجاد سوراخ در آن و دوخت با نخ و سوزن

* اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی) :

-embroiderd shell

* مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد :

۱- سوزندوزی مناطق خاص

۲- بلوچ دوزی

۳- آیینه دوزی

* جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار :

الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع

ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت طبق سند و مرجع

ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع

د : نیاز به استعلام از وزارت کار

^۱. Occupational / Competency Standard

^۲. Competency / task



ردیف	عناوین
۱	انجام مقدمات فنون سوزندوزی
۲	انجام دوخت های پایه
۳	صدف دوزی
۴	دوخت صدف در آویز
۵	صدف دوزی (توری باف)
۶	تلفیق دوخت صدف بامواد تزئینی
۷	شستشو و نگهداری از پارچه سوزندوزی شده
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	



استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : -انجام مقدمات فنون سوزندوزی
	جمع	عملی	نظری	
	۱۰	۵	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- کارگاه گرد(کم یا کمه) یا بیضی، کارگاه سنتی خرک و جریده، چهار چوب - پونز، میخ - منگنه بادی - قیطان - پارچه کتان، پشمی - پنبه ای، زربفت و ابریشمی - انواع سوزن - انواع الیاف - ابزار اثرگذار (رولت) - خودکارمداد، رواننویس مخصوص پارچه و چرم، گواش، پودرزغال و گچ - میز کارونور - دفتر یادداشت، - کاغذ طراحی، پوستی، روغنی، کالک - خط کش، سانتیمتر - قلم مو ۴ صفر، پالت، گواش سفید - شابلون طراحی - لای ها (زانفیکس، لای چسب کاغذی، نوار زانفیکس- لای حریر) - اتو، میزاتو، صفحه سوزنی، دستمال نظیف ، قلاب شماره			۳	دانش : -توصیف ویژگی های پارچه های دست بافت، تاریخچه دوخت، نقوش سنتی، کارگاه، الیاف، قیچی، انگشتانه، مواد برجسته کننده دوخت، اتوی مناسب پارچه، سوزن - تعریف طول و عرض و راه خواب پارچه
			۱	- مفهوم فاصله بین طرح و لبه پارچه و روش های ایجاد نقوش (مستقیم، گرته زنی، باسمه زنی، کوک طرح، شابلون
			۱	
				مهارت : - بکارگیری: کارگاه، سوزن، الیاف، انگشتانه، مواد برجسته کننده در دوخت و نقوش کاربردی، قیچی، لای ها، اتوی مناسب پارچه - اجرای کادر کشی و شیوه های نقش اندازی (مستقیم، گرته زنی، باسمه زنی، کوک طرح، شابلون بر پارچه
		۲		
			۳	
	نگرش : - تحول در ابزار مصرفی با هدف بهبود در کیفیت دوخت و سرعت عمل - صرفه جویی در مواد مصرفی - دقت در دوخت			
	ایمنی و بهداشت : - بهداشت فردی (استفاده از ماسک و دستکش، لباس کار مناسب) - تهویه و نور کافی			
	توجهات زیست محیطی : - آشنایی با موقعیت مکانی و عدم دور ریز اضافات پارچه و نخ به محیط زیست - نظافت مکان و محیط اطراف آن			



استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : انجام دوخت پایه
	جمع	عملی	نظری	
	۷	۶	۱	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- مدادو خودکار - سوزن - نخ ابریشمی - نخ عمامه ابریشمی - قیچی مناسب - انگشتانه - پارچه مناسب نوع دوخت - روان نویس مخصوص پارچه - دفتر یادداشت - تیغ - قلاب				دانش : - مفهوم بست، شلال، زنجیره، قلاب دوزی، دندان موشی فشرده و دوخت توری بافت - مفهوم توری بافت
			۰/۵	
			۰/۵	
				مهارت : - دوختن شلال یکنواخت و منظم - دوخت بست، شلال، زنجیره، قلاب دوزی و دندان موشی فشرده -
		۱		
		۵		
				نگرش : - تقویت ابتکار عمل - دقت در کار و صحیح دوختن
			ایمنی و بهداشت : - حرکات نرمشی میان برنامه - رعایت ارگونومی بدن در حین کار	
			توجهات زیست محیطی : - جمع آوری خرده های صدف از محیط زیست -	



استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : صدف دوزی
	جمع	عملی	نظری	
	۵	۳	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- مداد و خودکار - سوزن - نخ ابریشمی - نخ عمامه ابریشمی - قیچی مناسب - انگشتانه - پارچه مناسب نوع دوخت - روان نویس مخصوص پارچه - دفتر یادداشت - کاغذ روغنی				دانش : - مفهوم صدف - تاریخچه صدف دوزی در ایران - روش و مراحل آماده سازی صدف - مهارت : - نقش اندازی طرح بر کاغذ - دوختن صدف
- تیغ - انواع آینه - انواع مواد تزئینی - قیطان - قلاب				نگرش : - تقویت ذوق و سلیقه - دقت و ظرافت در دوخت صدف ها ایمنی و بهداشت : - استفاده از لباس کار مناسب - تهویه، نور مناسب توجهات زیست محیطی : - جمع آوری خرده های صدف از محیط زیست -



استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : دوخت صدف در آویزه
	جمع	عملی	نظری	
	۱۰	۷	۳	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- مدادخودکار - سوزن - نخ ابریشمی هم‌رنگ پارچه - قیچی مناسب - انگشتانه - پارچه مناسب نوع دوخت - روان نویس مخصوص پارچه - دفتر یادداشت - تیغ - بشکاف - پنس - اتو و دستمال نظیف				دانش : - مفهوم آویزه - ویژگی آویزه - روش مراحل آماده سازی آویزه
				مهارت : - آماده سازی آویزه - روش دوخت صدف بر روی نوار - رد کردن نخ از صدف - دوخت صدف و گوش ماهی و ... در آویزه
				نگرش : - تلفیق و تنوع دوختی - دقت در دوخت های سنتی و صحیح انجام دادن آن
				ایمنی و بهداشت : - رعایت نکات ایمنی و بهداشتی
				توجهات زیست محیطی : - جداسازی زائدات پارچه از دیگر زباله ها -



	زمان آموزش			عنوان : صدف دوزی (توری باف)
	جمع	عملی	نظری	
	۱۷	۱۶	۱	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- مداد خودکار				دانش :
- سوزن		۱۵ دقیقه		- مفهوم صدف دوزی با توری باف
- نخ ابریشمی هم‌رنگ پارچه		۱۵ دقیقه		- ویژگی دوخت توری باف
- قیچی مناسب		۰/۵		- مراحل دوخت توری باف
- انگشتانه				-
- پارچه مناسب نوع دوخت				
- روان نویس مخصوص پارچه				مهارت :
- دفتر یادداشت		۳		- دوختن دندان موشی فشرده
- تیغ		۲		- خالی کردن سطح پارچه
- بشکاف		۱۰		- دوختن دندان موشی توری باف
- پنس				- اتصال صدف در هنگام توری باف
- اتو و دستمال نظیف		۱		
				نگرش :
				- تقویت ارائه کار از سوی هنرجو
				- دقت در انجام کار و صحیح انجام دادن آن
				ایمنی و بهداشت :
				- شستشوی البسه کار با مواد شوینده مناسب
				- تهویه و نور کافی
				توجهات زیست محیطی :
				-
				-



	زمان آموزش			عنوان : تلفیق دوخت صدف بامواد تزئینی
	جمع	عملی	نظری	
	۱۹	۱۸	۱	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
ماداد خودکار -سوزن - نخ ابریشمی هم‌رنگ پارچه - قیچی مناسب - انگشتانه - پارچه مناسب نوع دوخت - روان نویس مخصوص پارچه - دفتر یادداشت - تیغ - بشکاف - پنس - اتو و دستمال نظیف			۱۵ دقیقه ۱۵ دقیقه ۰/۵	دانش : - مفهوم مواد تزئینی و کاربرد آن ها - ویژگی نقوش هندسی - روش و مراحل دوخت و تلفیق - مهارت : - اجرای نقش بر کاغذ و پارچه - انجام مراحل دوخت - تلفیق دوخت مواد تزئینی با صدف نگرش : - تغییر در ارائه محصولات سنتی - معرفی رشته صدف دوزی و احیای دوخت های سنتی ایرانی
				ایمنی و بهداشت : - جداسازی ذرات از آب راهه ها و عدم دور ریز ضایعات به محیط زیست - توجهات زیست محیطی : - -



	زمان آموزش			عنوان : شستشو و نگهداری از پارچه های سوزندوزی
	جمع	عملی	نظری	
	۶	۴	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- اتو خشک - حوله - دستمال تنظیف - میز اتو - تخته سوزنی - مواد لکه بر - مواد شستشو دهنده - سوزن رفو - نخ مناسب رفو - کاغذ باطله - کاغذ خشک کن				دانش : - مفهوم و تعاریف سوزندوزی های سنتی - کاربرد مواد شوینده - روشهای شستشو - روشهای رفو
			۰/۵	
			۰/۵	
			۰/۵	
			۱	
				مهارت : - گردگیری از پارچه - شستشوی پارچه - لکه بری از پارچه - رفو و دوخت زیبا سازی بعداز شستشو
		۱		
		۱		
		۱		
		۱		
	نگرش : - حفظ میراث هنری ایرانی			
	ایمنی و بهداشت : - استفاده از ماسک و دستکش - دوری مواد اشتعال زا از لوازم حرارتی و برقی			
	توجهات زیست محیطی : - -			



- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	میز کار	۱×۳	۵	
۲	میز نور	۵۰×۷۰	۱	
۳	صندلی	پشت دار	۱۵	
۴	تخته وایت برد	۱۰۰×۷۰	۱	
۵	ماژیک	-	۲	
۶	البوم نمونه کار های قبلی		۱	
۷	رایانه	دستگاه	-	
۸	تابلوی دوختی	مناسب مکان آموزشگاه	۱	
۹	کیسول آتش نشانی	-	۱	
۱۰	جعبه کمک های اولیه	-	۱	
۱۱	اتو	دستگاه	۱	
۱۲	میز اتو	-	۱	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود .



- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	نخ ابریشمی	توله	۱	
۲	نخ عمامه	قرقره	۱	
۳	پارچه مناسب	متر	۱	
۴	سوزن	عدد	۱	
۵	قیچی	عدد	۱	
۶	تیغ	عدد	۱	
۷	بشکاف	عدد	۱	
۸	انگشتانه	عدد	۱	
۹	قلاب	عدد	۱	
۱۰	آئینه	عدد	۱	
۱۱	شیشه	عدد	-	متفاوت
۱۲	قیطان	متر	-	متفاوت
۱۳	مواد تزئینی	مثقال	۱	
			-	متفاوت

توجه :

- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود .



- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	نقوش سنتی	مختلف	۱	
۲	خودکار	-	۱	
۳	مداد	-	۱	
۴	کاغذ باطله	-	۱	
۵	کاغذ طراحی	-	۱	
۶	رولت	-	۱	
۷	روان نویس پارچه	-	۱	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر کارآموز محاسبه شود .



- منابع و نرم افزار های آموزشی (اصلی مورد استفاده در تدوین و آموزش استاندارد)

ردیف	عنوان منبع یا نرم افزار	مؤلف	مترجم	سال نشر	محل نشر	ناشر یا تولید کننده
۱	نگرشی برروندسوزندوزیهای سنتی ایران	منتخب صبا	-	چاپ دوم ۷۹	تهران	منتخب صبا
۲	تحقیقات و پژوهشهای ده ساله از بازار های سنتی- اماکن- (کارگاههای تولیدی سرمه و پارچه ترمه)-موزه ها	توسط نس-رین کاردانی اصفهانی	-	-	تهران	منتخب صبا
۳	دائرةالمعارف هنرهای صنایع دستی و حرف مربوط به آن	سیدابوالقاسم سیدصدر	-	۸۶	تهران	سیمای دانش
۴	مبانی طراحی سنتی در ایران	علی حصوری	-	۸۱	تهران	نشر چشمه



- سایر منابع و محتواهای آموزشی (پیشنهادی گروه تدوین استاندارد) علاوه بر منابع اصلی

ردیف	نام کتاب یا جزوه	سال نشر	مؤلف / مولفین	مترجم / مترجمین	محل نشر	ناشر	توضیحات
۱	بازدید از مراکز صنایع دستی استانهها بازدید از آموزشگاههای آزادفنی و حرفه ای						
۲	بازدید از موزه ها						
۳	بازدید از کارگاههای تولید نخ های خام						
۴	بازدید از کارگاههای تولید پپله						
۵	هنر سوزندوزی	۷۵	مینا نصیری		اصفهان	نشاط	